
Dokument ze zasedání

A9-0281/2023

3.10.2023

ZPRÁVA

Evropská strategie v oblasti bílkovin
(2023/2015(INI))

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova

Zpravodajka: Emma Wiesner

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	20
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	22
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	23

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Evropská strategie v oblasti bílkovin (2023/2015(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2018 o Evropské strategii na podporu bílkovinných plodin – podpora produkce bílkovinných plodin a luštěnin v evropském odvětví zemědělství¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. března 2022 o potřebě naléhavého akčního plánu EU s cílem zajistit potravinové zabezpečení v EU i mimo ni s ohledem na ruskou invazi na Ukrajinu²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2021 o strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy³,
- s ohledem na zprávu Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) z roku 2022 nazvanou „Thinking about the future of food safety and food allergies with regard to certain types of novel foods and protein sources“ (Zamyšlení nad budoucností potravinové bezpečnosti a potravinových alergií s ohledem na některé nové potraviny a zdroje bílkovin),
- s ohledem na studii Společného výzkumného střediska z července 2020 nazvanou „Future of EU livestock: how to contribute to a sustainable agricultural sector?“ (Budoucnost chovu hospodářských zvířat v EU: Jak přispět k udržitelnému zemědělství?),
- s ohledem na dublinskou deklaraci z roku 2022 o sociální roli hospodářských zvířat,
- s ohledem na nejnovější vědecké poznatky, včetně dublinské deklarace z roku 2022 a souvisejících odborných publikací ve vědeckém časopise *Animal Frontiers*,
- s ohledem na zprávu organizace FAO z roku 2022 nazvanou „Thinking about the future of food – a foresight report“ (Zamyšlení nad budoucností potravin – výhledová zpráva),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. listopadu 2022 nazvanou „Na cestě k silnému a udržitelnému odvětví řas v EU“ (COM(2022)0592);
- s ohledem na vyhlídky zemědělství na období 2022 až 2031 vypracované Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a organizací FAO,

---

¹ [Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 2.](#)

² [Úř. věst. C 361, 20.9.2022, s. 2.](#)

³ [Úř. věst. C 184, 5.5.2022, s. 2.](#)

- s ohledem na zprávu Komise z prosince 2022 nazvanou „Vyhledky pro zemědělské trhy a příjmy a životní prostředí v EU“,
- s ohledem na zprávu organizace FAO z června 2023 s názvem „Contribution of Terrestrial animal source food to healthy diets for improved nutrition and health outcomes – An evidence and policy overview on the state of knowledge and gaps“ (Přínos potravin ze suchozemských živočichů ke zdravému stravování v zájmu zlepšení výživy a zdravotních výsledků – důkazy a přehled aktuálních poznatků a nedostatků politiky),
- s ohledem na zprávu organizace FAO a Světové zdravotnické organizace (WHO) z roku 2019 nazvanou „Sustainable healthy diets – guiding principles“ (Udržitelné zdravé stravování – hlavní zásady),
- s ohledem na zprávu FAO z roku 2021 nazvanou „Integration of environment and nutrition in life cycle assessment of food items: opportunities and challenges“ (Zahrnutí životního prostředí a výživy do hodnocení životního cyklu potravin:
- s ohledem na zprávu Komise ze dne 22. listopadu 2018 o rozvoji rostlinných bílkovin v Evropské unii (COM(2018)0757),
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 4. ledna 2023 o faktorech potravinového zabezpečení (SWD(2023)0004),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. května 2020 nazvané „Strategie ‚od zemědělce ke spotřebiteli‘ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy“ (COM(2020)0381),
- s ohledem na dohodu přijatou dne 12. prosince 2015 na 21. konferenci smluvních stran (COP21) Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v Paříži (Pařížská dohoda),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima)⁴,
- s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a na cíle udržitelného rozvoje,
- s ohledem na publikaci OSN z roku 2022 nazvanou „World Population Prospects“ (Vývoj světové populace),
- s ohledem na perspektivy zemědělství v období 2021–2030 vypracované organizacemi OECD a FAO,
- s ohledem na studii panelu pro budoucnost vědy a technologie (STOA) nazvanou „‘Got Protein?’ Alternative protein sources in sustainable animal and human nutrition: Potentials and prospects“ („Jsou bílkoviny k dispozici?“ Alternativní zdroje bílkovin v udržitelné výživě zvířat a lidí: potenciál a vyhlídky),

---

⁴ [Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1.](#)

- s ohledem na versailleské prohlášení ze dnů 10. a 11. března 2022,
  - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
  - s ohledem na stanovisko Výboru pro rybolov,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A9-0281/2023),
- A. vzhledem k tomu, že bílkoviny jsou velmi důležité pro lidi i zvířata, a jsou proto nepostradatelnou složkou každodenně konzumovaných potravin a krmiv;
- B. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 a ruská invaze na Ukrajinu dramaticky ovlivnily evropský a celosvětový obchod a zdůraznily, že EU musí diverzifikovat své dodavatelské řetězce pro potraviny a krmiva, aby zvýšila svou otevřenou autonomii a snížila závislost na vstupech dovážených od jediného nebo malého počtu zahraničních dodavatelů a tak posílila produkci rostlinných bílkovin a celkovou odolnost tohoto odvětví v EU;
- C. vzhledem k tomu, že EU produkuje 77 % potřebných krmných bílkovin (až 96 % v případě krmiv s nízkým obsahem bílkovin a 89 % v případě krmiv se středním obsahem bílkovin); avšak vzhledem k tomu, že pouze 29 % vstupních surovin s vysokým obsahem bílkovin, jichž je zapotřebí k vyváženému složení krmiv pro zvířata, pochází z EU; vzhledem k tomu, že EU je tak silně závislá na dovozu rostlinných produktů bohatých na bílkoviny ze třetích zemí, zejména na dovozu sójových bobů a šrotu z USA a Jižní Ameriky; vzhledem k tomu, že tato závislost si často vynucuje změny ve využívání půdy, zejména v Jižní Americe, zvyšuje vodní stopu EU a způsobuje ekologické problémy v producentních zemích, jako je kontaminace podzemních vod, nedostatek vody, ztráta živin v půdě, eroze a odlesňování, což vede k poklesu biologické rozmanitosti; vzhledem k tomu, že pěstování plodin bohatých na bílkoviny může mít v producentních zemích negativní sociální a zdravotní důsledky, které jsou ještě zhoršovány problémy, jako jsou slabá vlastnická práva k půdě, zabírání půdy, nucené vyhánění a jiné formy porušování lidských práv;
- D. vzhledem k tomu, že i když se v EU pěstování bílkovinných plodin za posledních deset let zlepšilo, domácí produkce nadále značně zaostává, neboť se současně zvýšila i živočišná výroba, což upevnilo silnou závislost EU na dovozu plodin bohatých na bílkoviny ze třetích zemí;
- E. vzhledem k tomu, že pro přechod k udržitelnějším potravinovým systémům s menším dopadem na klima a biologickou rozmanitost má zásadní význam zvýšení oběhovosti mezi rostlinnými a živočišnými bílkovinami, například využívání odpadních toků z rostlinných bílkovin, které jsou určeny na výrobu potravin, jako krmiva pro jateční zvířata a zároveň udržitelnější produkce všech dostupných druhů bílkovin; vzhledem k tomu, že větší pěstování a spotřeba rostlinných bílkovin jsou také jedním z faktorů umožňujících transformaci; vzhledem k tomu, že ekologickou stopu živočišných produktů lze snížit pomocí doplňkových látek, které zvířatům pomáhají trávit bílkoviny, a tak sníží emise metanu a amoniaku ze zvířat;
- F. vzhledem k tomu, že luštěniny a travinné porosty pomáhají udržovat a zlepšovat kvalitu a úrodnost půdy, zvyšovat biologickou rozmanitost, vázání uhlíku a dusíku a retenci

vody; vzhledem k tomu, že luštěniny lze díky symbióze s půdními bakteriemi pěstovat s menším množstvím chemických hnojiv; vzhledem k tomu, že pěstování luštěnin sice není příliš ekonomicky výnosné, avšak pozitivně přispívá ke zmírnění změny klimatu a dalších ekologických dopadů a růstu plevelu, a tak v souladu s cíli Zelené dohody řeší environmentální a klimatické problémy;

- G. vzhledem k tomu, že nové šlechtitelské techniky by mohly mít klíčový význam pro zvýšení ziskovosti a splnění cílů EU stanovených v Zelené dohodě, mimo jiné tím, že by zvýšily výnosy, kvalitu a obsah bílkovin a umožnily plodiny více přizpůsobit regionálním podmínkám a zvýšit jejich odolnost vůči změně klimatu a patogenům;
- H. vzhledem k tomu, že společná zemědělská politika (SZP) umožňuje dotace na bílkovinné plodiny a travinné porosty;
- I. vzhledem k tomu, že při zpracování bílkovinných plodin a travinných porostů vznikají vedlejší produkty, které mohou podpořit oběhové hospodářství, protože mohou být použity např. pro lidskou spotřebu a výrobu energie z obnovitelných zdrojů, hnojiv, krmiv nebo ekologických chemických látek; vzhledem k tomu, že při chovu hospodářských zvířat vznikají jako vedlejší produkt cenná hnojiva, která podporují odolnost produkce potravin v EU; vzhledem k tomu, že dusík potřebný k pěstování plodin je získáván především ze syntetických hnojiv, jejichž výroba je nákladná a energeticky náročná; vzhledem k tomu, že technologie RENURE (REcovered Nitrogen from manURE – dusík získaný ze statkových hnojiv) jako součást systémů hospodaření s hnojem spolu s bezpečným využíváním čistírenských kalů umožňuje účinněji využívat zdroje a přiblížit se k oběhovému hospodářství;
- J. vzhledem k tomu, že chovem zvířat můžeme získávat vysoce biologicky využitelné bílkoviny pro lidskou výživu;
- K. vzhledem k tomu, že při pěstování všech druhů zemědělských plodin, včetně bílkovinných, vzniká biomasa, která je pro člověka většinou nepoživatelná (na 1 kilogram rostlinných bílkovin připadá přibližně 3 až 5 kilogramů nepoživatelné biomasy, která je stravitelná pouze pro přežvýkavce);
- L. vzhledem k tomu, že spotřeba místně a udržitelně vyráběných živočišných bílkovin posiluje potravinové zabezpečení EU a životaschopnost evropských venkovských regionů; vzhledem k tomu, že bílkoviny živočišného původu, které jsou vyráběny v EU, splňují jedny z nejpřísnějších norem udržitelnosti na světě, pokud jde o dobré životní podmínky zvířat, klima a životní prostředí, a představují důležitou součást vyvážené stravy; vzhledem k tomu, že živočišná výroba v EU do značné míry závisí na dovozu plodin s vysokým obsahem bílkovin ze třetích zemí, kde jsou pěstovány na orné půdě;
- M. vzhledem k tomu, že větší odolnost a lepší potravinové zabezpečení Evropy díky konzumaci živočišných bílkovin vyráběných v EU přispívá k udržitelnější produkci na celém světě;
- N. vzhledem k tomu, že živočišné bílkoviny jsou pro člověka vysoce kvalitním a nejlépe vstřebatelným zdrojem bílkovin, který je důležitý zejména pro ženy v plodném věku, děti, dospívající, seniory nebo osoby s křehkým zdravím;

- O. vzhledem k tomu, že extenzivní živočišná výroba, zejména v odlehlých a hornatých oblastech, představuje vysoce udržitelnou činnost, díky níž zůstávají tyto regiony obydlené;
- P. vzhledem k tomu, že bílkoviny z udržitelného rybolovu a akvakultury mohou přispívat k zabezpečení potravin, výživy a zdravé vyvážené stravy na celém světě; vzhledem k tomu, že intenzivní akvakultura má často negativní dopad na životní prostředí, např. v důsledku používání chemických látek nebo antibiotik; vzhledem k tomu, že pěstování řas nabízí příležitost ke snížení dopadů akvakultury na životní prostředí;
- Q. vzhledem k tomu, že alternativní proteiny, jako jsou houby nebo produkty vzniklé fermentací, vyžadují vstupy bohaté na sacharidy; vzhledem k tomu, že tato výroba by mohla využívat zbytky a odpady z konvenční výroby potravin, což by pomohlo posílit oběhové hospodářství; vzhledem k tomu, že právní předpisy EU o odpadech ukládají zpracovatelům potravinového odpadu velkou regulační zátěž;
- R. vzhledem k tomu, že roste potenciál hmyzích bílkovin pro výživu lidí a zejména zvířat a že by mohly výrazně snížit závislost EU na dovozu bílkovin; vzhledem k tomu, že je nutné získat více znalostí o udržitelnosti chovu hmyzu a že spotřebitelé žádají o jasné informace o přítomnosti hmyzích složek v různých konečných výrobcích, na jejichž poskytování mají právo;
- S. vzhledem k tomu, že v posledních letech se rozvinul trh s udržitelně produkovánými bílkovinami, zejména s rostlinnými a živočišnými proteiny; vzhledem k tomu, že jejich produkce nabízí evropským zemědělcům a výrobcům potravin mnoho možností; vzhledem k tomu, že po rostlinných bílkovinách již existuje velká poptávka ze strany spotřebitelů, která dále roste, že spotřebitelé tyto bílkoviny stále více uznávají a že se zvyšuje jejich technologická vyspělost;
- T. vzhledem k tomu, že spotřebitelé požadují větší transparentnost a více informací o udržitelnosti potravin; vzhledem k tomu, že neexistuje dobrovolné standardizované označení nebo prohlášení o výrobku, které by zajišťovalo environmentální udržitelnost bílkovin určených k lidské spotřebě, k výrobě krmiv či doplňkových látek;
- U. vzhledem k tomu, že je důležité uplatňovat přístup zaměřený na hodnotový řetězec, aby udržitelně vyráběné bílkoviny, zejména rostlinné bílkoviny získaly přidanou hodnotu, neboť místní výroba produktů s vysokou přidanou hodnotou posílí hodnotový řetězec a povzbudí zemědělce k investicím;
- V. vzhledem k tomu, že výzkum udržitelné produkce všech zdrojů bílkovin a příslušné inovace musí zahrnovat také zemědělce a že by se měly více soustředit na rostlinné a živočišné bílkoviny, neboť soukromý a veřejný výzkum a inovace v EU se v posledních desetiletích zaměřovaly především na obiloviny a olejninu;
- W. vzhledem k tomu, že obecného zaškolení a znalostí se dostane jen asi 10 % zemědělských podniků v EU; vzhledem k tomu, že je nezbytně nutné dále investovat do vzdělávání a poradenských služeb pro zemědělce, šířit znalosti o bílkovinných plodinách, osvědčených postupech, změnách chování, pěstování travinných porostů a získávání bílkovin z alternativních zdrojů;

Jasná potřeba komplexní strategie EU pro bílkoviny s cílem zvýšit potenciál bílkovin

1. vyzývá Komisi, aby urychleně předložila komplexní a ambiciózní strategii EU pro bílkoviny, která bude zahrnovat udržitelnou produkci a spotřebu všech druhů bílkovin v EU, zejména bílkovin rostlinného a živočišného původu, a zavede účinná opatření k podpoře otevřené soběstačnosti Evropy v produkci bílkovin v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém horizontu; zdůrazňuje, že prioritou by měla být produkce bílkovinných plodin a rostlinných bílkovin;
2. domnívá se, že strategie EU pro bílkoviny by měla být založena na:
  1. strategické a udržitelné vizi produkce bílkovin v EU a obchodních toků, která bude odpovídat našim potřebám a požadavkům;
  2. akčním plánu pro zvýšení produkce a konzumace rostlinných bílkovin v EU;
  3. lepších podmínkách pro udržitelnější produkci rostlinných i živočišných bílkovin v EU;
  4. rozvoji udržitelných proteinových systémů pro potraviny a krmiva;
  5. celostním přístupu, který musí zahrnovat zemědělce a celý potravinový hodnotový řetězec a zohledňovat zásady oběhového hospodářství;
  6. konkrétních politických opatřeních pro rozvoj, inovace a výzkum udržitelně vyráběných bílkovin, která budou vycházet z vědeckých poznatků;

Vize vyšší produkce bílkovin v EU

3. zdůrazňuje, že z geopolitického a strategického hlediska a v zájmu zajištění potravinové bezpečnosti je třeba v klíčových odvětvích, jako je zásobování potravinami a krmivy, výrazně posílit evropskou soběstačnost tím, že se zvýšením domácí produkce sníží závislost na zemědělských produktech a zdrojích pouze od jednoho nebo několika málo dodavatelů a že se podpoří konkurenceschopnost EU, aby se zabránilo koncentraci trhů v rukou několika klíčových hráčů; zdůrazňuje proto, že EU musí zvýšit produkci rostlinných bílkovin, čehož lze dosáhnout jedině postupně, aby se na to zemědělci a trhy mohli náležitě připravit;
4. zdůrazňuje, že udržitelná a diverzifikovaná domácí produkce bílkovin musí být uznána za jeden z klíčových aspektů systému EU pro výrobu potravin a krmiv, aby byla zajištěna dostatečná dostupnost bezpečných a kvalitních potravin a krmiv a aby byly zachovány funkční a odolné potravinové dodavatelské řetězce a obchodní toky; zdůrazňuje, že cílem je dosáhnout udržitelnějších a diverzifikovanějších dodávek bílkovin v potravinovém systému EU;
5. domnívá se, že pěstování bílkovinných rostlin a travinných porostů může být velmi přínosné pro kvalitu půdy, klima a biologickou rozmanitost a že za určitých podmínek může snížit používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin; poukazuje na to, že extenzivní chov zvířat na travinných porostech odpovídá přirozeným stravovacím potřebám zvířat a může mít pozitivní vliv na životní prostředí a podpořit boj proti

změně klimatu a oběhové hospodářství; zdůrazňuje význam obilovin a travin, zejména travinných a jetelových pastvin, jako zdroj krmiva pro hospodářská zvířata a domnívá se, že členské státy by měly zvážit zavedení ekologických programů pro luštěniny a travinné porosty a vytvořit zvláštní fondy pro bílkovinné rostliny, které již existují v některých členských státech; zdůrazňuje, že extenzivní živočišná výroba, zejména v odlehklých a hornatých oblastech, představuje udržitelnou činnost a místní obyvatele motivuje k tomu, aby v těchto regionech zůstávali;

6. poukazuje na to, že strategie v oblasti bílkovin by měla podporovat ekologickou transformaci prostřednictvím rozvoje udržitelných zdrojů bílkovin a přispívat jak k otevřené evropské autonomii v oblasti bílkovin, tak k odolnosti zemědělců a venkovských oblastí EU; bere na vědomí, že zdroje bílkovin jsou důležité pro oběhové hospodářství, a domnívá se, že rozvoj oběhového hospodářství a zajištění produkce všech dostupných druhů bílkovin, zejména rostlinných a živočišných bílkovin, může přispět jak k zachování vysoké úrovně lidského zdraví, tak k přechodu na skutečně udržitelné potravinové systémy; připomíná význam oběhovosti mezi udržitelným chovem hospodářských zvířat a pěstováním plodin;
7. domnívá se, že rozvoj udržitelné produkce rostlinných bílkovin v EU a zvýšení udržitelnosti živočišné výroby prostřednictvím opatření, jako je zvýšení oběhovosti hodnotových řetězců potravin a krmiv, je účinný způsob, jak řešit řadu environmentálních, společenských a klimatických problémů, kterým EU čelí, a předcházet odlesňování, přemísťování výroby a nadměrnému rybolovu mimo EU; domnívá se, že pokud budou zemědělci náležitě podporováni, mohli by hrát klíčovou úlohu při budování odolného systému bílkovin, a uznává, že produkce bílkovin vyžaduje, aby se k udržitelným a odolným potravinovým systémům přistupovalo komplexně;
8. zdůrazňuje, že přemísťování produkce mimo EU a dovoz hovězího masa nebo bílkovinných plodin, jako jsou sójové boby, je někdy spojeno s odlesňováním, neudržitelnou změnou ve využívání půdy a negativními dopady na životní prostředí, jako je eroze půdy a kontaminace podzemních vod, neboť výrobci ze zemí mimo EU nemusí dodržovat tak přísné normy udržitelnosti a regulační a etické normy jako výrobci v EU; domnívá se, že dovážené výrobky by měly splňovat srovnatelné normy udržitelnosti, aby se zvýšila konkurenceschopnost výrobců v EU a zabránilo se přemísťování výroby EU do zahraničí;
9. upozorňuje na neustále rostoucí celosvětovou poptávku po bílkovinách, včetně bílkovin živočišného původu;
10. připomíná, že EU se zavázala k plnění cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje a že zemědělství a akvakultura EU významně přispívá k zajištění udržitelných bílkovin, s přihlédnutím k příspěvku produkce bílkovin EU k cílům udržitelného rozvoje;
11. domnívá se, že posílení potravinové soběstačnosti EU je klíčovým cílem, který vyžaduje rovné podmínky a silnou podporu evropského zemědělského odvětví;

Lepší podmínky pro produkci bílkovin v EU

12. zdůrazňuje, že produkce bílkovin začíná u zemědělců a že k ní přispívají také rybáři a chovatelé v oblasti akvakultury, a ti proto musí být základem strategie, neboť jsou zásadně důležití pro budování odolného systému produkce bílkovin; zdůrazňuje, že předpokladem pro silné odvětví bílkovin v EU je ziskové zemědělství, potravinářství a krmivářství; vyzývá proto Komisi, aby prozkoumala možnosti, jak zemědělcům umožnit ziskový obchodní model, který by jim pomohl přeměnit jejich plodiny na atraktivní potraviny a krmiva tím, že zvýší odolnost plodin, výnosy bílkovin a jejich kvalitu;
13. zdůrazňuje, že podle bilance EU v oblasti krmivových bílkovin mohou ke zvýšené produkci bílkovin v EU přispět všechny druhy rostlinných bílkovin: bílkoviny s obsahem bílkovin nižším než 15 % (krmiva, obiloviny), bílkoviny se středním obsahem bílkovin 15–30 % (suchá krmiva, pšeničné otruby), bílkoviny s vysokým obsahem bílkovin 30–50 % (olejnatá moučka), bílkoviny s velmi vysokým obsahem bílkovin přes 50 % (vedlejší produkty škrobárenského průmyslu, bramborové bílkoviny, zpracované živočišné bílkoviny, hmyzí bílkoviny); zdůrazňuje také, že ke zvýšení produkce bílkovin může přispět také výzkum v oblasti živočišných bílkovin;
14. zdůrazňuje, že evropské zemědělství a podniky se musí stát konkurenceschopnějšími v oblasti bílkovin pro potraviny a krmiva a že odvětví zemědělství je závislé na udržitelných a cenově dostupných vstupech, jako jsou energie, krmiva, doplňkové látky v krmivech, dobrý rostlinný materiál, hnojiva a půda dobré kvality; domnívá se, že v zájmu zvýšení konkurenceschopnosti evropských výrobců bílkovin je třeba zvýšit pobídky a snížit zbytečnou regulační zátěž pro produkci bílkovin;
15. uznává význam doplňkových látek pro snižování emisí, zlepšení trávení bílkovin a zajištění správných strategií krmení a změn ve složení krmiv; zdůrazňuje, že je třeba zkrátit dobu potřebnou pro schvalování doplňkových látek a umožnit větší flexibilitu; zdůrazňuje, že proces obnovy povolení musí být nastaven tak, aby nehrozilo, že se doplňkové látky postupně přestanou používat;
16. připomíná, že bez kvalitního rostlinného materiálu nebude možné zvýšit produkci rostlinných bílkovin; připomíná, že nové šlechtitelské techniky poskytnou skvělé možnosti k rozvoji plodin přizpůsobených regionálním podmínkám a druhů, kterým se v Evropě daří nejlépe; domnívá se, že je zapotřebí dalšího výzkumu a vývoje v oblasti obilovin, bílkovinných plodin a trav, aby se zvýšila jejich výživová hodnota, přizpůsobivost místním podmínkám a odolnost vůči přírodním hrozbám;
17. vyzývá k rychlému přijetí rámce přizpůsobeného novým šlechtitelským technikám, který by umožnil rychlejší vývoj nových a odolných odrůd rostlin, včetně bílkovinných plodin;
18. domnívá se, že kontrola škůdců a patogenů má zásadní význam pro úspěšnou sklizeň bílkovinných plodin, a proto je naprosto nezbytné provádět sledování a vědecký výzkum výskytu, vývoje a šíření těchto škůdců a patogenů; uznává, že vývoj účinných opatření ke snížení hospodářských škod způsobených těmito škůdci a patogeny a vývoj alternativních opatření v podobě technických inovací, jako je přesné zemědělství nebo roboti v zemědělství, užitečný hmyz nebo pesticidy s nízkým rizikem, jsou důležité pro zlepšení celkové evropské produkce bílkovin;

19. domnívá se, že hnojení travinných porostů statkovým hnojivem přispívá k soběstačnosti zemědělců, pokud jde o bílkoviny; domnívá se, že správně hnojená tráva zůstává zdaleka nejlevnějším, nejúčinnějším a nejudržitelnějším zdrojem bílkovin pro přežvýkavce; vyzývá Komisi, aby zohlednila provedená environmentální posouzení, bezodkladně navrhla střednědobá a dlouhodobá politická opatření k uzavření koloběhu živin, jako je možnost používat alternativní ekologické produkty, jako je dusík zpětně získaný z digestátu, biologického odpadu nebo jiných statkových hnojiv (RENURE) a odpadu potravinářského průmyslu, tím, že je na základě vědeckých kritérií klasifikuje jako náhradu za chemická hnojiva, což zemědělcům umožní snížit závislost na chemických hnojivech a zvýšit oběhovost v zemědělských podnicích a udržitelnou živočišnou výrobu prostřednictvím zhodnocování reziduí, jako je hnůj;
20. připomíná, že výroba biometanu, bioplynu, biopaliv nebo jiných biologických chemických látek, které využívají biologický odpad, je jedním z faktorů, které přispívají k udržitelnější výrobě, je důležitým zdrojem příjmů, zvyšuje hodnotu plodin bohatých na bílkoviny, posiluje jejich obchodní opodstatnění pro zemědělce a zároveň nabízí udržitelnou alternativu k fosilním palivům a přispívá k významnému snížení emisí skleníkových plynů; zdůrazňuje, že růst produkce rostlinných bílkovin určených pro potraviny a krmiva by mohl vést k tomu, že se vedlejší produkty této výroby budou různými způsoby využívat k výrobě bioenergie, díky čemuž bude mít produkce bílkovinných plodin větší ekonomickou hodnotu; v této souvislosti se domnívá, že je třeba zajistit soudržnost různých politických opatření EU;
21. uznává, že výroba energie z obnovitelných zdrojů v zemědělských podnicích je často spojena s výrobou bílkovin a měla by být dále usnadněna, a že intenzivnější výroba bílkovin proto může EU pomoci zvýšit výrobu biopaliv a bionergetických produktů;
22. uznává, že rozvoj, pěstování a využívání plodin bohatých na bílkoviny často vyžaduje nové postupy hospodaření a spolupráci mezi zemědělci, a domnívá se, že by se proto mělo analyzovat, zda by bylo možné uznat v rámci SZP nové organizační struktury;
23. zdůrazňuje, že v zájmu posílení investic do zdravější půdy a nových postupů střídání plodin musí dlouhodobé cíle doprovázet vývoj služeb poskytovaných společností;

Zajištění řádného a funkčního oběhového hospodářství uznáním doplňkové úlohy rostlinných i živočišných bílkovin v systému

24. zdůrazňuje, že udržitelně vyráběné rostlinné a živočišné bílkoviny mají velký potenciál a přidanou hodnotu a že udržitelný rozvoj tohoto odvětví bude prospěšný pro evropské zemědělce, kvalitu půdy, koloběh živin, biologickou rozmanitost, klima, oběhové hospodářství a lidské zdraví a má strategický význam pro potravinové zabezpečení Evropy;
25. zdůrazňuje, že politické strategie musí vytvořit rovné podmínky pro všechny zúčastněné strany a produkty a že spotřeba bílkovin musí být udržitelnější; podporuje politická opatření, která spotřebitelům umožní porovnávat vlastnosti jednotlivých výrobků, jak je uvedeno v připravovaném legislativním rámci pro udržitelný potravinový systém;
26. zdůrazňuje, že objemná krmiva, jako jsou travinné porosty nebo jetelotraviny, jsou zejména v kombinaci s chovem hospodářských zvířat důležitá jakožto zdroj bílkovin

a že travinné porosty mají vedlejší přínosy pro biologickou rozmanitost; vyzývá Komisi a členské státy, aby využily nástroje SZP, jako jsou ekoschémat, k podpoře těchto zdrojů bílkovin v rámci těchto schémat; zdůrazňuje, že chov přežvýkavců je účinným způsobem, jak přeměnit trvalé travní porosty na potraviny pro lidskou spotřebu; zdůrazňuje význam projektů, v rámci nichž se z travních porostů získávají kvalitní bílkoviny pro potraviny a krmiva prostřednictvím biorafinace a jako vedlejší produkt vzniká bioenergie; domnívá se, že je třeba věnovat více finančních prostředků na výzkum biorafinace a jejího komerčního využití;

27. připomíná, že výroba živočišných bílkovin na bázi nejedlých zdrojů používaných jako krmivo, jako je travní moučka a vedlejší produkty ze zpracování bílkovinných plodin, výrazně přispívá k oběhovému hospodářství, neboť minimalizuje potravinový odpad a vytváří významnou přidanou hodnotu produkce bílkovinných plodin a je rovněž klíčová pro zajištění dynamických venkovských oblastí, péči o krajinu a ochranu životního prostředí;
28. vybízí k pěstování sójových bobů v Evropské unii jakožto zdroje rostlinných bílkovin a k tomu, aby byly vytvořeny pobídky pro investice do výzkumu a vývoje s cílem zlepšit kvalitu a výnos těchto plodin; upozorňuje na to, že je třeba zajistit přístup k financování a dodatečnou podporu pro zemědělské producenty, včetně malých producentů, s cílem zvýšit produkci sójových bobů v EU; považuje za nezbytné určit a podporovat osvědčené zemědělské postupy pro pěstování sójových bobů v EU, včetně využívání udržitelných výrobních technologií a dodržování pravidel ochrany životního prostředí; upozorňuje na to, že je třeba snížit závislost na sóje používané v krmivech, která pochází ze zemí mimo EU;
29. zdůrazňuje, že výzkumné programy by se měly zaměřit na bílkovinné plodiny, které jsou vhodné pro evropské klima a podmínky pěstování a které lze začlenit do stávajících zemědělských systémů; je přesvědčen, že je důležité podporovat zemědělce při tomto přechodu, odstraňovat překážky vstupu na tento trh a pomáhat jim využívat výhod těchto nových hodnotových řetězců;
30. vyzývá k dalšímu výzkumu a vývoji odrůd plodin, které by poskytovaly další zdroje bílkovin, měly krátký produkční cyklus a byly vhodné jako meziplodiny v rámci stávajícího střídání plodin;
31. vybízí členské státy, aby využívaly všechny dostupné pobídky SZP ke zvýšení míry pěstování luštěnin, včetně vázané podpory, agroenvironmentálních opatření, poradenských služeb a nových odvětvových programů; domnívá se, že ke zvýšení produkce v EU by mohly přispět i propagační kampaně zaměřené na zvýšení poptávky po luštěninách pro potravinářské účely;
32. bere na vědomí velký potenciál konopí jako udržitelné bílkovinné plodiny a zdůrazňuje, že je zapotřebí jeho regulaci harmonizovat na úrovni EU, aby se usnadnilo jeho pěstování a zpracování na potraviny a krmiva;
33. zdůrazňuje, že je důležité uplatňovat normy udržitelnosti na dovážené výrobky, chránit konkurenceschopnost evropských výrobců a zajistit transparentní informace pro spotřebitele;

34. uznává, že dohoda z Blair House z roku 1992 stále značně brzdí rozvoj pěstování olejnin v EU, a proto považuje za nezbytné prozkoumat možnost revize uvedené dohody;
35. zdůrazňuje, že evropské odvětví rybolovu je důležitým zdrojem kvalitních udržitelných bílkovin pro lidskou spotřebu v podobě čerstvých ryb a že je třeba zachovat životaschopnost tohoto odvětví;
36. zdůrazňuje úlohu udržitelného rybolovu a akvakultury při zajišťování potravin a ve všech formách stravování založených na zdravých a kvalitních bílkovinách; zdůrazňuje, že udržitelné produkty rybolovu a akvakultury mohou hrát důležitou úlohu při budování udržitelného potravinového systému; vyzývá Komisi, aby zajistila, že připravovaná evropská strategie v oblasti bílkovin uzná úlohu odvětví rybolovu a akvakultury a potřebu pokračovat v úsilí o to, aby tato odvětví byla udržitelnější, včetně zlepšení životních podmínek zvířat v odvětví akvakultury, což může vést k menšímu počtu nemocí, omezení používání antibiotik a zdravějším ekosystémům, a zároveň uzná přísné normy udržitelnosti v EU; zdůrazňuje, že je důležité zapojit toto odvětví do vypracování strategie v oblasti bílkovin;
37. zdůrazňuje, že EU je čistým dovozcem produktů rybolovu a akvakultury, neboť téměř 60 % celkové spotřeby EU se dováží; domnívá se proto, že je nezbytné posílit hospodářskou životaschopnost a celkovou udržitelnost evropského odvětví rybolovu a akvakultury s přihlédnutím k jeho třem rozměrům (hospodářskému, environmentálnímu a sociálnímu) s cílem snížit rostoucí závislost EU na dovozu; poukazuje na to, že udržitelné odvětví rybolovu a akvakultury je důležité pro zásobování EU bílkovinami, a zvláště pak na to, jak významnou úlohu hrají drobní a tradiční rybáři a sběratelé korýšů a měkkýšů, a to v EU i mimo ni;
38. zdůrazňuje, že pravidelná konzumace produktů rybolovu a akvakultury je základní součástí zdravé stravy a že díky tomu, že je konzumace ryb zdravá pro srdce, může významně pomoci při léčbě nemocí souvisejících se stravou, jako jsou například kardiovaskulární onemocnění; vyjadřuje proto znepokojení nad poklesem spotřeby ryb v EU; vyzývá Komisi a členské státy, aby ve svých výživových strategiích a programech posílily úlohu produktů rybolovu a akvakultury, zejména od místních výrobců, přičemž by měly zohlednit doporučení organizace WHO týkající se konzumace potravin z vodních organismů, a to zejména tím, že podpoří jejich konzumaci u určitých skupin, jako jsou mladí lidé, a také tím, že zavedou nebo budou podporovat jejich konzumaci ve školách a v rámci programů zaměřených na boj proti specifickým nutričním nedostatkům; dále připomíná, že směrnice 2006/112/ES⁵ umožňuje členským státům uplatňovat snížené sazby DPH na dodávky potravin a související služby, a vyzývá členské státy, aby vzhledem k přínosům konzumace ryb tuto možnost využily v souvislosti s rybími výrobky;
39. je toho názoru, že udržitelná akvakultura je důležitým zdrojem pro produkci bílkovin a že používání řas jako doplňkové látky nabízí potenciál k částečnému snížení emisí z chovu hospodářských zvířat, a řasy jsou také dobrým zdrojem bílkovin pro krmiva; poukazuje na to, že řasy a mikrořasy mohou být důležitým doplňkovým zdrojem

---

⁵ Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty. Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1.

bílkovin v rámci udržitelného globálního systému produkce potravin, a vyzývá Komisi, aby je zahrнула do evropské strategie v oblasti bílkovin; poukazuje na potenciál inovací a nových podniků při vytváření nových rybích krmiv s nižší uhlíkovou stopou a co nejnižším dopadem na biologickou rozmanitost a na to, že je třeba dále snižovat znečištění vod akvakulturou; zdůrazňuje, že další rozvoj a udržitelné inovace v oblasti produkce rostlinných bílkovin v EU je účinným řešením řady problémů v oblasti životního prostředí a klimatu, kterým čelí odvětví rybolovu a akvakultury v EU;

40. zdůrazňuje, že akvakultura a mořská akvakultura v EU mohou přispívat k udržitelné produkci potravin mnohem více, než je tomu v současnosti, a poskytovat zdravější, spravedlivější a udržitelnější bílkoviny, které jsou méně závislé na krmivech na bázi ryb a nepoužívají krmiva z produkce rybí moučky a rybího tuku z úlovků nezákonného, neregulovaného a nehlášeného rybolovu; zdůrazňuje, že je třeba zlepšit dobré životní podmínky vodních živočichů, neboť lepší životní podmínky znamenají méně nemocí, menší použití antibiotik a zdravější ekosystémy; oceňuje „Strategické zásady pro udržitelnější a konkurenceschopnější akvakulturu v EU na období 2021–2030“ a zdůrazňuje, že je třeba sledovat a podporovat provádění reforem stanovených ve víceletých strategických plánech pro rozvoj akvakultury, aby se tak posílila udržitelná produkce; znovu opakuje své požadavky týkající se zajištění pevného, spolehlivého, předvídatelného, efektivního a pro podnikání vstřícného právního rámce, který podporuje rozvoj udržitelné akvakultury.
41. zdůrazňuje, že hmyz, pokud splňuje vysoké bezpečnostní normy, by mohl být považován za užitečný oběhový alternativní zdroj bílkovin, zejména pro ekologickou a konvenční výživu zvířat, což přispěje ke snížení nedostatku bílkovin v EU a zvýší oběhovost zemědělství; uznává, že nepřiměřená regulační zátěž brání rozvoji oběhového a udržitelného zemědělství, jak je tomu v případě zákazu používání biologicky rozložitelného odpadu jako krmiva pro hmyz nebo pro fermentaci bílkovin; zdůrazňuje, že zájem o tuto produkci roste a že se po dosažení úspor z rozsahu sníží výrobní náklady; je znepokojen vysokými energetickými požadavky pěstování hmyzu ve velkém rozsahu a zdůrazňuje, že je třeba analyzovat jeho dopady na životní prostředí, zdraví a dobré životní podmínky zvířat i jeho sociální a hospodářské dopady;
42. je toho názoru, že povolení udělená prostřednictvím právních předpisů týkajících se nových potravin by měla být založena na nejvyšších zárukách bezpečnosti daného produktu a že by měl být zvažován jejich dopad na lidské zdraví a životní prostředí v souladu se zásadou předběžné opatrnosti; zdůrazňuje, že proces vydávání povolení musí být transparentnější a účinnější, aniž by se snížily vysoké standardy potravinového zabezpečení; zdůrazňuje, že v souvislosti s rozvojem produkce nových bílkovin musí být uplatňován přístup „jedno zdraví“ a že je třeba dodržovat příslušné právní předpisy týkající se dobrých životních podmínek zvířat a životního prostředí;
43. vyzývá Komisi, aby předložila komplexní posouzení dopadu nových potravin určených k lidské spotřebě v souladu s evropským modelem zemědělství, společností, lidským zdravím, životním prostředím a hospodářstvím; zdůrazňuje, že je třeba zohlednit zásadu předběžné opatrnosti;

44. konstatuje, že potraviny na bázi buněk, které se vyrábějí kultivací buněk izolovaných z rostlin a zvířat, představují etické, sociální, environmentální a hospodářské problémy a že nařízení o nových potravinách⁶ není vhodné pro daný účel; zdůrazňuje, že je třeba lépe zohlednit zájmy a očekávání spotřebitelů;
45. vyzývá Komisi, aby zajistila, že potraviny v EU budou pocházet z udržitelných zemědělských systémů; připomíná souvislost mezi udržitelnou produkcí potravin, přírodou, zemědělci a rozvojem venkova a zdůrazňuje přidanou hodnotu a ekosystémové služby poskytované zemědělci;
46. vyzývá k intenzivnějšímu výzkumu a vývoji v oblasti bezpečnosti a udržitelné produkce bílkovin v EU a jejich dopadu na základě přístupu „jedno zdraví“; zdůrazňuje naléhavou potřebu veřejného a soukromého výzkumu, výzkumné infrastruktury a demonstračních zařízení pro rozšíření odolného systému EU pro bílkoviny; zdůrazňuje důležitou úlohu výzkumných ústavů v Evropské unii při zvyšování výkonnosti a udržitelnosti potravinového systému EU.

Holistický přístup, který zahrnuje celý potravinový hodnotový řetězec

47. zdůrazňuje, že k překlenutí stávajících rozdílů mezi zemědělci, zpracovateli a maloobchodníky je zapotřebí lepší koordinace a spolupráce stran, které tvoří dodavatelský řetězec, a to v celém hodnotovém řetězci; zdůrazňuje, že by měla být aktivně podporována silnější kolektivní spolupráce příslušných aktérů, zejména prostřednictvím organizací zemědělců a zemědělských družstev, s cílem vytvářet řetězce s vyšší přidanou hodnotou;
48. v tomto ohledu vyzývá členské státy a zúčastněné strany, aby využívaly všechna dostupná pravidla stanovená v nařízení o společné organizaci trhů⁷ ve prospěch účinných a inovativních řetězců; vyzývá zúčastněné strany, aby vypracovaly smlouvy za účelem dlouhodobého plánování výroby; je přesvědčen, že organizace výrobců, zejména družstva a mezioborové organizace, hrají klíčovou roli při strukturování a posilování řetězců v oblasti bílkovin;
49. zdůrazňuje důležitost přijetí ze strany spotřebitelů a jejich informovanosti; zdůrazňuje, že produkce rostlinných a alternativních bílkovin musí splňovat očekávání spotřebitelů, což znamená další zlepšování funkčních vlastností těchto bílkovin, pokud jde o chuť, texturu, výživovou hodnotu a cenu;
50. domnívá se, že spotřebitelé věnují čím dál větší pozornost tomu, jaké potraviny konzumují a jak jsou vyráběny; opakuje svou výzvu, aby spotřebitelé měli k dispozici více informací o dopadu různých potravinářských výrobků, včetně bílkovin, na životní prostředí, jakož i informace o jejich výrobě, s cílem přispět ke spravedlivému, zdravému a ekologickému potravinovému systému; vítá záměr Komise, který uvedla ve strategii

---

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 ze dne 25. listopadu 2015 o nových potravinách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 a nařízení Komise (ES) č. 1852/2001, [Úř. věst. L 327 11.12.2015, s. 1](#).

⁷ Konsolidované znění: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 [Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671](#).

„od zemědělce ke spotřebiteli“, a sice rozšířit požadavek na povinné uvádění původu nebo provenience na další produkty;

51. zdůrazňuje, že množství rostlinných bílkovin produkovaných udržitelným způsobem v EU se nezvýší bez tržní poptávky a přiměřených zisků pro zemědělce; domnívá se, že ziskovost pěstování plodin by mohla zvýšit cílená veřejná podpora, jako jsou ekoschémata; vyzývá účastníky trhu, aby vyvinuli techniky pro stanovení obsahu a kvality bílkovin v obilovinách, bílkovinných rostlinách a krmivech, aby lépe odrážely hodnotu bílkovin; zdůrazňuje, že větší transparentnost trhu může zlepšit fungování trhu, omezit plýtvání a vytvořit oběhovější potravinářské odvětví; domnívá se, že politické strategie a legislativní rámce by měly tyto trhy stimulovat; zdůrazňuje, že produkce rostlinných bílkovin s nižším obsahem bílkovin má i nadále zásadní význam spolu s produkcí plodin s vysokým obsahem bílkovin a že rozvoj těchto zdrojů by se měl řídit zásadou pozitivní hmotnostní bilance, pokud jde o sušinu a bílkoviny;
52. domnívá se, že potravinářský průmysl je nedílnou součástí oběhového hodnotového řetězce bílkovin, neboť umožňuje získávat z bílkovinných plodin větší hodnotu; zdůrazňuje, že je třeba zvýšit kapacitu pro zpracování rostlinných bílkovin; domnívá se, že je důležité, aby zpracovatelský průmysl zmapoval toky odpadů, které produkuje, aby bylo možné tento odpad kvantifikovat a posílit jeho oběhovost;
53. připomíná cíl strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, jímž je snížit plýtvání potravinami o 50 %, čehož by mohlo být částečně dosaženo prostřednictvím kratšího a účinnějšího potravinového řetězce a oběhovějšího zemědělství a produkce potravin, v nichž je biologicky rozložitelný odpad vnímán spíše jako zdroj než jako odpad; opakuje, že pro dosažení cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ má zásadní význam zajištění udržitelné obživy prvovýrobců;
54. zdůrazňuje, že je důležité omezit výměty, aby se zabránilo plýtvání potravinami; v této souvislosti připomíná výzvu obsaženou v usnesení ze dne 18. května 2021⁸, aby Komise určila komerční nebo dobročinné příležitosti ve snaze o co možná nejlepší využití nevyhnutelných nebo nechtěných úlovků nedosahujících minimální referenční velikosti pro zachování zdrojů, a to při současném upřednostnění rybolovných technik, které, pokud je to možné, takovýmto úlovkům předcházejí nebo je omezují; v této souvislosti zdůrazňuje, že je nezbytné zabránit vytváření nebo rozšiřování sekundárního trhu s mořskými produkty;
55. zdůrazňuje, že mnoho zemědělců nemá dostatečné znalosti pro efektivní pěstování luštěnin; připomíná, že je třeba podporovat zemědělské znalostní a inovační systémy i sdílení znalostí a odbornou přípravu, což umožní, aby byli všichni aktéři v potravinovém řetězci udržitelní, a to mimo jiné urychlením inovací a předávání znalostí; vyzývá Evropskou komisi, aby vytvořila snadno přístupnou online platformu pro výměnu příkladů osvědčených postupů a informací o pěstování rostlinných a živočišných bílkovin;
56. zdůrazňuje, že je třeba přijmout opatření na všech úrovních s cílem zvýšit udržitelnou produkci bílkovin, zejména domácí produkci rostlinných bílkovin, a to podporou

---

⁸ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. května 2021 o zajištění plnění cílů týkajících se povinnosti vykládky podle článku 15 společné rybářské politiky, [Úř. věst. C 15 12.1.2022, s. 9](#).

zemědělců, zejména malých a středních a rodinných zemědělských podniků; vyzývá proto členské státy, aby zavedly a zvýšily podporu investic a výzkumu na systémové, podnikové a produkční úrovni, například poskytováním investiční podpory zpracovatelskému řetězci;

57. domnívá se, že zadávání veřejných zakázek by mělo být stimulovat udržitelnější produkci a spotřebu bílkovin;

Konkrétní politická opatření

58. vyzývá Komisi, aby předložila tato politická opatření:
- i. nařízení o doplňkových látkách, které bude prosazovat stabilitu a inovace ve výrobě doplňkových látek;
  - ii. vhodný legislativní rámec pro posuzování žádostí o povolení potravin na bázi buněk s ohledem na etický, sociální, zdravotní, environmentální a ekonomický rozměr těchto výrobků;
  - iii. dokument s vědeckými a technickými pokyny, který doplní správní pokyny pro přípravu a předkládání žádostí o povolení nových potravin s cílem vyjasnit postup povolování a zároveň zajistit nejvyšší záruky a normy v oblasti bezpečnosti potravin a řádné hodnocení možných rizik pro lidskou spotřebu v souladu se zásadou předběžné opatrnosti;
  - iv. směrnici o vedlejších produktech, která rozšíří počet druhů biologicky rozložitelných vedlejších produktů, které jsou považovány za krmivo, a současně umožní používání a přepravu zbytků z produkce potravin;
  - v. rámec pro energii z obnovitelných zdrojů, který zajistí dlouhodobou, udržitelnou a stabilní regulaci využívání vedlejších toků z produkce rostlinných bílkovin, zemědělských zbytků a toků potravinového odpadu pro výrobu bioenergie, přičemž bude upřednostňovat produkci potravin a krmiv na úrodné zemědělské půdě;
  - vi. směrnici o zdanění energie, která stanoví jasná a dlouhodobá pravidla zdanění pro všechna paliva využívající biologické zdroje a která motivuje k výrobě těchto paliv;
  - vii. nařízení o nových genomických technikách, které umožní přijetí nových šlechtitelských technik, aniž by se zvýšilo dominantní postavení na trhu a při zohlednění specifické potřeby inovací v evropských malých a středních podnicích;
  - viii. rámec pro certifikaci pohlcování uhlíku, který povolí využití postupů uhlíkového zemědělství souvisejících s pěstováním plodin bohatých na bílkoviny a zároveň zajistí zemědělcům dodatečný příjem;
  - ix. kombinaci pravidel SZP, která bude poskytovat stabilní rámec, pružné postupy hospodaření a pobídky pro produkci plodin bohatých na bílkoviny a celkové sklizení plodin bohatších na bílkoviny, travinných porostů a luštěnin; produkce plodin bohatých na bílkoviny by měla být podněcována v rámci stávající SZP a prostřednictvím ekoschémat; Komise by měla zvážit možnost povolit pěstování

potravinářských plodin bohatých na bílkoviny na půdě vyňaté z produkce při dodržování přísných environmentálních pravidel; Komise by měla předložit pokyny s osvědčenými postupy při provádění SZP s cílem posílit pěstování udržitelných plodin bohatých na bílkoviny, jako jsou bílkovinné plodiny a luštěniny, spolu s plánem strategií pro posílení vazeb mezi chovem hospodářských zvířat a regionálním krmivovým potenciálem;

- x. regulační rámec pro udržitelné používání přípravků na ochranu rostlin, který rovněž umožňuje sledování a vědecký výzkum výskytu, vývoje a šíření škůdců a patogenů ohrožujících úspěšné sklizně bílkovinných plodin;
- xi. jasnou strategii financování výzkumu a vývoje na podporu a stimulaci vývoje alternativních opatření na ochranu rostlin, pokud jde o technické inovace, jako je přesné zemědělství nebo využívání robotiky, užitečný hmyz a pesticidy s nízkým rizikem;
- xii. vědecky podložené a dobrovolné označování pro udržitelné potravinové systémy v legislativním rámci, které umožní srovnávání environmentální stopy potravin, a podobné požadavky na krmiva, vědecky založené na skutečných údajích o produktech;
- xiii. bilanci bílkovin v potravinách;
- xiv. nařízení o vedlejších produktech živočišného původu, které při zachování vysoké úrovně bezpečnosti zpracovaných zemědělských produktů umožní používat jako krmivo více bývalých potravin a složek rybního původu;
- xv. kombinaci pravidel pro zadávání veřejných zakázek, která usnadní stanovení minimálních požadavků na udržitelnost;
- xvi. jasnou dlouhodobou strategii financování výzkumu a vývoje, včetně finančních pobídek na podporu a stimulaci udržitelně produkováných bílkovin, zejména rostlinných a živočišných bílkovin, pro potraviny a krmiva v EU, s využitím a uvolněním potenciálu programu Horizont Evropa, Inovačního fondu, programu LIFE, společenství EIT Food a dalších příslušných finančních prostředků EU pro potravinářské technologie a rozvoj zemědělství;
- xvii. v krátkodobém horizontu dočasnou odchylku s dostatečnou právní jistotou, která zajistí, že bude možné používat RENURE, a v dlouhodobém horizontu právní uplatňování kritérií pro RENURE, jež vypracuje Společné výzkumné středisko na základě vědeckých kritérií, když budou klasifikována jako chemická hnojiva podle směrnice o dusičnanech⁹;
- xviii. je třeba i nadále podporovat výzkum zaměřený na zlepšení udržitelnosti systémů chovu hospodářských zvířat, zejména pokud jde o používání nepoživatelných složek a vedlejších produktů v krmivech;

---

⁹ Směrnice Rady ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů, [Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1.](#)

- xix. změnu přílohy III směrnice o dusičnanech, aby se usnadnilo používání digestátu z organického odpadu z anaerobní digesce statkových hnojiv.
- xx. rámec pro napojení výroby rostlinných bílkovin na Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD);
- xxi. politiky, které zajistí, aby dovoz bílkovin splňoval srovnatelné normy produkce a kvality, pokud jde o jejich dopady na zdraví a životní prostředí, s cílem bránit úniku uhlíku, posílit konkurenceschopnost výrobců v EU ve srovnání s výrobci mimo EU a zajistit celosvětově vyšší normy;
- xxii. strategii pastvy pro Evropu s cílem podpořit extenzivní pastvu tam, kde odpovídá regionálním podmínkám a souvislostem, studii o potenciálu bílkovinných a olejnatých plodin, které lze pěstovat v EU, a jejich požadavcích na půdu, a studii o dopadu zavedení termínovaného trhu s bílkovinami, aby zemědělci mohli řídit svá rizika;
- xxiii. analytickou studii o dostupném prostoru na trhu s bílkovinami, kterou předloží Komise;
- xxiv. další výzkum v oblasti výživového hodnocení životního cyklu (n-LCA) potravin;

o

o o

59. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Bílkoviny jsou základními a nepostradatelnými složkami vyvážené a zdravé stravy, lidské výživy a krmiv pro zvířata. Rostlinné bílkoviny mají rovněž zásadní význam pro přechod k udržitelným potravinovým systémům. Intenzivnější pěstování luštěnin a travinných porostů navíc podporuje udržitelnější a diverzifikovanější zemědělství a snižuje nutnost používat hnojiva.

Kromě toho zpracováním bílkovinných plodin a travinných porostů na moučku s vysokým obsahem bílkovin vznikají olejnaté vedlejší produkty, které mohou přispět k oběhovému hospodářství a mohou být použity pro lidskou spotřebu, energii z obnovitelných zdrojů, hnojiva, krmivo pro zvířata nebo výrobu ekologických chemických látek. Rostlinné bílkoviny rovněž napomáhají ke snižování emisí skleníkových plynů.

Očekává se tedy, že poptávka po bílkovinách trvale poroste jak v celosvětovém měřítku, tak v rámci EU. V EU se bílkoviny produkují ve značném množství; EU produkuje například 77 % bílkovin používaných v krmivech. EU má však nedostatek rostlin bohatých na bílkoviny, takže pouze 29 % krmiva s vysokým obsahem bílkovin, jichž je zapotřebí pro vyvážené složení krmiva pro hospodářská zvířata, pochází z EU. Pandemie COVID-19 a ruská invaze na Ukrajinu dramatickým způsobem ovlivnily celosvětový obchod a zřetelněji ukázaly, že EU potřebuje diverzifikovat své potravinové dodavatelské řetězce, jak je uvedeno ve Versailleském prohlášení.

Proto je zřejmé, že je nutná komplexní strategie EU v oblasti bílkovin, která by měla umožnit zvýšení produkce bílkovin v EU v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu. Zpravodajka se domnívá, že strategie v oblasti bílkovin by měla být založena na těchto pěti pilířích:

1. Víze vyšší produkce bílkovin v EU

Produkce bílkovin musí být uznána jako klíčový prvek potravinového systému EU. Zároveň je třeba podporovat udržitelný rozvoj všech možných zdrojů bílkovin. Měla by být snížena závislost na jednom nebo několika málo dodavatelích.

2. Lepší podmínky pro produkci bílkovin v EU

Zemědělci musí být ústředním bodem strategie v oblasti bílkovin. Konkurenceschopné zemědělství závisí na udržitelných vstupech, jako jsou doplňkové látky v krmivech, dobrý rostlinný materiál, hnojiva a zdravá půda.

Pro zvýšení produkce rostlinných bílkovin je nezbytný zejména dobrý rostlinný materiál. Postupy pěstování a využívání plodin bohatých na bílkoviny navíc často vyžadují nové způsoby hospodaření a spolupráci mezi zemědělci.

3. Rozvoj rostlinných a alternativních bílkovin pro potraviny a krmiva

Rozvoj odvětví rostlinných bílkovin bude přínosný pro evropské zemědělce, kvalitu půdy,

biologickou rozmanitost, klima a lidské zdraví. Politická opatření založená na strategii v oblasti bílkovin musí vytvořit rovné podmínky pro všechny aktéry a produkty. Zásadní je posílit výzkum a vývoj v oblasti rostlinných a alternativních bílkovin.

4. Holistický přístup, který se bude týkat celého potravinového hodnotového řetězce

Produkce bílkovin v EU se nezvýší, pokud po ní nebude poptávka na trhu. K překlenutí stávajících rozdílů mezi zemědělci, zpracovateli a maloobchodníky je proto zapotřebí lepší koordinace a spolupráce aktérů zapojených do dodavatelského řetězce.

5. Konkrétní politická opatření

Zpravodajka navrhuje, aby Komise předložila řadu politických opatření, mimo jiné:

- legislativní opatření, např. nařízení o doplňkových látkách, které zajistí stabilitu doplňkových látek a inovace v rámci jejich produkce; právní předpis týkající se nových potravin, který zjednoduší a urychlí proces vydávání povolení; směrnici o odpadech, která rozšíří počet druhů biologicky rozložitelného odpadu, jež mají být považovány za krmivo; směrnici o obnovitelných zdrojích energie, která umožní dlouhodobě stabilní regulaci výroby biopaliv; nařízení o nových genomických technikách; kombinaci pravidel SZP, která poskytne pobídky pro produkci plodin bohatých na bílkoviny, travinných porostů a luštěnin;
- další politická opatření, jako je bilance bílkovin v potravinách; rámec, který bude tolerantnější k technickým problémům a současně v něm bude zachována vysoká úroveň bezpečnosti zpracovaných zemědělských produktů; jasná strategie pro financování výzkumu a vývoje s cílem podpořit uvádění rostlinných bílkovin pro potraviny a krmiva na trh v EU.

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	19.9.2023
Výsledek konečného hlasování	+: 34 -: 9 0: 3
Členové přítomní při konečném hlasování	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloș, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

34	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Ivan David
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Drașoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli

9	-
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

3	0
ID	Gilles Lebreton
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se